کورتەچیرۆک

پەلکزەردێک بەمایۆی سوورەوە!

حەمەفەریق حەسەن

دەشنێ سروە بای دەریا. هەتاوی دەمەو نیوەڕۆ تەواوی شەپۆلەکانی ئاماڵ زیویی هەڵگێڕاوە.. وردە شەپۆل لەسەر ئاوازی با، لەسەمای بێ پسانەوەدان. هەزاران کەس، متووی دەریاو هەتاو، بەتوێی مایۆی ڕەنگاوڕەنگ و چاویلکەی هەتاوەوە، پێخاوس، جەستەیان بەمەرهەمی دژەخۆر هەنووە، دوور لەنێو سەوزەگیای گەش و ڕەنگ تێردا هەڵاژاون، یان دەخۆن و دەخۆنەوە، نزیک لەنێو لمی دەم کەناردا، لەگەڵ تیشکی خۆردا ئارام و هاوئاەنگن، دەریاو کەناریان پێ ئاوەدان و ڕەنگاورەنگە.. چەند لێوبەخەندەن کاتێ منداڵە خەنییەکان بەفیچقەی ڕەنگاوڕەنگی ئاوەوە شوێن یەک دەکەون تاکو چەند دڵۆپێک ئاو لەیەکدی بپرژێنن، چەند پڕ ئەفسوونە ئەم دەریا بەڕووی خەلکدا کراوەو بەبریسک و هووڕە..

لەسروشتی بڵێسەی نارنجیی ئاگردایە، زۆر لەخۆم دەکەم، کەچی هێشتا هەر ناتوانم پشتی تێکەم.. ژنەکەم لەوێ، لەنێو چیمەنەکەدا پان بۆتەوە و هەیتا هەیتا دەستم لێ هەڵدەتەکێنێ ((کارا کارا، وەرە چایی دەمبووە!)) چا خواردنەوەی دەم کەناری دەریا.. چایی ناوکتری.. بە خەڵووزی بەردین دەمکراو.. وەلێ بەدەست خۆم نییە، پشتاوپشت لەدەریای پیرۆزەیی دەکشێمەوە. چ نهێنییەکە، بۆچی دەبێ ڕووم هەر لە شینایی تەڕی دەریابێ..

دەشێ خۆشیم بە کرانەوە و مەزنییەکەی بێ، یان بخوازم بەڕەنگە درەوشاوەکەی چاوانم بڕێژم و ناخیشمی پێ لە خەوش بشۆمەوە. ڕەوە شەپۆل لە سوپای تەیار دەچێ، تیپ لەدوای تیپ جەنگاوەر بەرەو شەڕگە بەڕێکا و هێشتا هەر لە داوە تیپی دیکەی یەدەک چاوەڕوانی فرمان بن و بخوازن بەرەو کەناری سپاتڕەنگ، ڕووەو وشکانی سینگ بکوتن. پێدەچی ڕۆژێک دابێ، تەواوی زەوی بەژێر هێرشی دەریاوە بێ و دەریا وشکایی قووتبداو هەمووومان ببینە مەلی ئاویی.. بەشوێن یەکدا فڕۆکەی ڕێبوار، سپی سپی و سوور سوور، سەوز، کەسک، لەم ئاستەدا بەسەر دەریادا هەڵدەفڕن و دەنگیان دێ، ئەوان لەم ئاستەوە دەچنە ناو دەربەندە هەواییەکان..

لەم کەنارەدا خەون و خەیاڵ بێپەروا جڵەویان بۆشل بووە.. زیندە خەونەکان دەژێن.. ئەوەی بەلای ئەم شەپۆلانەوە گرنگ بێ ئەوەیە، ئەگەر بۆ تاوێکیش بووبێ سەر ڕووی دەریا بکەون و جوانی و تافی هەڕەتی خویان بنوێنن. ئاون لەتافی فڕین و لڤین و خرۆشی خۆیاندا، تاوەودوا تێکدەشکێن، بلا بمرن، چقەیدی، هەزارانی دیکەی مەزنتر و جوانتر لەوسەرەوە سەرهەڵدەن. شاخەی (گرِ)یش بەڕووی شین و نارنجی و سوورەوە وەک شەپۆلی دەریا متووی هەڵکشانە ڕووەو ئاسمان. شەپۆلەکان ئاون، تەمەنی شیرینی خۆیان بەتاوێ جوانیی دەگۆڕنەوە. ژیان و جووڵەش بۆ خەیاڵی متبووی ئەو مەردمە دەگێڕنەوە.

لەودیو هۆ ئەو سنوورەوە، کە لێرەو لەوێ بە گۆی پلاستیکیی نارنجی دیاریکراوە، بەلەمە سپییە سەرئاوەڵا خێراکان بەشوێن خۆیاندا ڕووی شینی دەریا چون شیر سپی هەڵدەگێڕن و گرمەیان دەگاتە کەنار. مینا فڕۆکەی فیشکەداری ساماڵبڕ، بۆ ماویەک هێڵێکی سپی سپییان لەدوا جێدەمێنێ. برێ ئەولاتر کوڕان بەلەمی چارۆکەداری سپی داژوون. ئەوان لەپێش خەڵکی کەنار گرتوودا بەکێژە پەلک زەردەکانی هاوڕێیانەوە لێهاتوویی خۆیان لە دەریاوانیدا دەنوێنن. ئەم لاوە بەلەمڕانانە ئەو دەریا بێسنووریان کردۆتە باخچەی ماڵەکەیان و بەئارەزووی خۆیان پیاسەی پێدا دەکەن. شەپۆلی زیوین و کوژەکەیی و کریستاڵی هەدادانیان نییە. بەخەیاڵمدا نایەت هیچ یاری و مەزاقێکی سەر زەوی هیندەی مەلەی تەنکایی و بەلەمڕانیی دەریا خەمڕەوێن بێ. دەریا بەسیحر و هێزێکی نادیارەوە، بۆ لای خۆیم کێش و سەرقاڵ دەکا. دەریا لانکەیە، ئەم وردە شەپۆلانەش دەستەکانی دایکم دێنێتەوە یاد، ڕامدەژەنن و دەمدەنە دەست جیهانێکی بێوێنە، بێخەم و پڕلە ئەفسوون..

بەمایۆی شینەوە، لەکەناری دەریایەکی کووژەکەیی، لەبان لمێکی کاهیرەنگ، دڵۆپەی ئاو بەباڵامدا ڕێچکەی بەستووە و دوور بۆ قووڵایی دەریا دەڕوانم. ئەوا گوزوگومەت، بەرزە شەپۆلێک لەدووڕا بەدیارکەوت، وەک ئەسپێک پەل لەهەور بکوتێ، بەرەو کەنار سینگ دەکوتێ، شەپۆلێکە لەوانی دیکە ناچێ، پێدەچێ لەو جێیەوە، کە شینایی ئاسمان و شینایی دەریا تێکەڵ دەبن بەڕێوەبێ. با خێراتر هەڵدەکاو شەپۆل هاشەی دێ، وەک بیەوێ شۆقێکی قایم لەکەفرە ئاوەسووەکان بسرەوێنێ و ئەوجا هەڵکاتە سەر کەنارە لمینەکە، وا گەیشتەجێ، بەرزە شەپۆل.. خۆی کێشایە دەم لێوارەکان،

سپی هەڵگەڕاو بەخێرایی چەند هەنگاوێک لە کەناری تێپەڕاند.. کەنار تواناو هێزی ئەوی هەڵمژی و شەپۆل شکایەوە.. وەلی لەتافی کشانەوەدا کووپەیەکی لە دەم کەنار، ڕێک لەبەر لووتما جێهێشت.
قەدەرێک حەپەسام و بەدیارییەوە دۆشدامام، سەرنجی دەوروبەرم دا، کەسێ مرخی لێ خۆش نەکردبوو. بۆیە لێی کەوتمە گومانەوە. وەلێ کاتێ قوڵفی کووپەم بەدەستەوە هات، ناچار بووم بڕوا بەچاوەکانم بهێنم. ئیدی قوڵفەکەیم گرت و مرخێش مرخێش بۆ ناو قووڵایی لمی کەنار ڕامکێشا.. کاتێ بە ترس و گومانی تێکەڵ بەچاوەڕوانیی ڕووداوێکی کوتوپڕ، قەپاغەکەیم لادا، تەمێکی لوولی خۆڵەمێشیی لێوەبڵندبوو.. پاش چەند هەناسەیاک دێوێ، لێی دەرپەڕیی هیندەی کێوێ.. بەپەلە چەندین ژنی باڵا شووشی بێ مەمکبەند و کچۆڵەی پەلکزەردی جەستە برونزیی بەتوێی مایۆی سوورەوە، لەتەک سەگە وردیلە تیسکنە بەنازەکانیاندا پەیدابوون و کەوتنە هەناسە هەڵکێشانی ئەوق بوون و حەپەسان.. منداڵی لاپڕەسەنی سوورو سپیی بەچاویلکەی هەتاوەوە ئاپۆرەیان لێمان دابوو. دێوی تایین قاوەیی و تیسکن، چاوەیل سوور، هەریەکەو هێندەی دەمی مەنجەڵێک. پێیە قاوەییەکانی جارەها پانتر لەپێی ورچە سپییەکانی جەمسەری باکوور. دێو گرماندی و کەڵبە قوڵینگییەکانی دیارکەوتن.. قیژەی ماسیگرە و گرمەی بەلەم و شڵپوکۆی شەپۆل و هاڕەی فرۆکەی بەژێر نرکەی خۆیەوەکرد. دێو لەسەرێڕا بۆی دەڕوانیم و منیش لە بەرپێیدا مابوومەوە سەر بوونەوەرێ هیندەی گزگلێک.
((دەی مرۆڤ فەرمان بدە، چیت دەوێ تاکو هەر ئێستا لەبن عەرد بێ بۆتی بخەمە سەر عەرد!))
دەلەرزیم.. بڕوام دەکردو بڕواشم نەدەکرد.. نازانم بۆچی لەو دەمەدا لێمنەپرسی، ((تۆیەک لەم کەناری دەریای باکوورەدا چلۆن فێری ئەم کوردییە جوانە بووی؟ یان جەنابی دێو بەچدا زانیت من کوردم؟)) نانا.. لەهەیبەتا زەینم بۆ ئەم پرسیارانە نەچوو.. لەو کەناری دەریایەدا، بە تەنیا منی تێدابووم سینگ و پشتی تووکن بێ، ڕەنگە بەوەدا زانیبێتی کوردم. بە کاریگەریی شکۆ و سەرو سیمای جەنابی دێو، تەواوی حەشاماتی کەنار دەریا دووچاری ترس و سەرسڕمان هاتبوون. کەچی شتاقیان زەنگیان بۆ پۆلیس لێنەدا. چاوەڕوانی پێشهاتێکی مەترسیدار بوون و هەناسەیان ڕاگرتبوو، بێدەنگ دەیانڕوانی.. دێو بەچاوی سوورەوە، لەمنەوە چاوەڕوانی وەڵام بوو. چەند جارێک چاوم گلۆفت، کۆکیم و گەردنم هەڵێنا. لە ژێڵدا بە باڵایدا نیگام سەرخست، دیتم دێوێکی ڕاستەقینە بەدیارمەوە منیا کێو هەڵچووە. بەدڵەلەرزەوە بەخەیاڵمدا هات و وتم:
((بێ جایی نەبێ، دەکرێ بمگەیێنیتە لێواری گۆمەگێژەی سەر چەمی دێوانە؟))
دیو وەک هەوری سەروەختی بەختەباران بەیەکیدا داو گرماندی، ((تۆ مەبەستت لەگۆمەگێژەی چەمی دێوانەی لای زەردیاوایە، وانییە؟)) منیش وتم، ((ئائا دەمخۆش.. دەق مەبەستم ئەوێیە!))
بێگومان ئێستا بەری لای چیای بە لەرزەک پەرژینە. کەناری بە قرژانگ و بۆق ئاوەدانە.. لەدووروڕا قاسپەی کەو و ویتەی سوێسکە دێ و.. عەینەمەل و کەندەسمە ئاسمانی ئەوێیان ڕەنگاندووە.. لەبن هەر دەوەنێکدا زریوەی وردە مەل دێ.. خشەی خشۆک و زیکەزیکی کوللەو مەشکەدڕەو تانجی پێغەمبەر دێ.. لەخۆشییاندا دەمودەست بەزەینما نەهات بڵێم، خۆتۆ ئەو ڕێگە دوورە هەر

دەبڕی، دەبا ژنەکەشم لەگەڵماندا بێت.. هەموو کاتێ ئاوەز مێوان نییە نا.. یان هیچ نەبێ نەمکرد پێیبڵێم، جەنابی دێو بەڵکو بەفڕکانێ پڕ بەو کووپەیەی لەمەڕ خۆت لیرەم بۆ بێنی و بێیتەوە.. ڕاستت دەوێ پرسیاری یەکەمیشم هەر لەجێ خۆیدا نەبوو، باش بوو نەمدایە ڕووی، ئاخر ئەوە دێوە نەگاڵتە، دێویش گەرەکە هەموو زمانەکان بزانێ... لەپڕێکا هاڕاندی و گرماندی ((زووکە کارا، هەر ئێستا خۆت هەڵدەرە سەرپشتم!))

تمەس ناویشم دەزانێ.. دیارە چۆن زانیی کوردم ئاوەهاش ناوم دەزانێ. ئەو وەک کێوێک لەپێشمدا هەڵکشابوو.. نا خۆم نەگۆڕی.. هەر بەتوێی مایۆ شینەکەمەوە.. بێئەوەی لەخۆم بپرسم، زەردیاواو مایۆ! پرسیشم بەژنەکەم نەکرد.. هەر لە خەیاڵیشما نەمابوو.. ئەوەی ناوی پاسپۆرت بێ لەخەیاڵمدا نەبوو، نەمپرسی ئاخر ئەوە دێوە، ئەگەر لەوێ لێم عاسی بوو، چلۆن بگەمەوە ئێرە. وتم، گەشتێکی مێژووییە و هەرگیز لەچاکەی دێو دەرناچم.. هەر لە حەنای خۆم بیست سی هەنگاوێ کشامەوە، ئەو حەشاماتەش لەچاوەڕوانی پێشهاتێکی دراماتیکیدا هەستیان ڕاگرتبوو.. تفم لە ناولەپم کردو وتم ((گۆمەگێژە، خۆت بگرە هاتم!)) بەهەموو هێزمەوە گوڕم بەستەوەو بەخێراییەکی زۆر تێتەقێنە تاکو هەر بەو خێراییەی غارم دەدا یەکسەر بازبدەمە سەرپشتی دێو.

بێجگە لەکاک دێو کەسی دیکە نەیدەزانی چیدەڵێم و بە چزمانێک دەدوێم.. نەمزانی بۆچی لەم هەراو هەنگامەیەدا ژنەکەم مێش میوانی نەبوو. ئەو یەک بست چییە لەجێی خۆی لەناو ئەو چیمەنە شێدارەدا نەجووڵا. نا، لە سەرسامی خۆم و تەلیسمی پێشهاتەکە، ژنەکەمم هەر لەیادیش نەمابوو.. بەگوژم، وەک سەردەمی مێردمنداڵیی غارمدەدا و تەنیا سێ هەنگاوی مابوو بیگەمێ.. لەگەڵ وتم هەرسێکی، بەهەموو هێزێکمەوە خۆم بۆ سەرپشتی جەنابی دێو هەڵدا.. لە خۆشیاندا بەفڕین دەفڕیم.. سروەی فێنکی ڕووی دەریا جەستەم تورت. لەو تافەدا کێشی تەنیا کۆترێکم مابوو.. کاتێکم بەخۆ زانی لە ئاسمانێڕا، داهاتمەوە و شڵپ بەربوومەوە ناو دەریایەکەی ژێرم. دەریای باکوور. بەخێرایی هەتا بنی بنەوە ڕۆچووم! کاتێ بەپەلەقاژەو پشووی سوارو جەستەی ماندووەوە، بڵقەبڵق لەڕووی دەریاوە سەرم کێشایەوە، نەکووپە دیارمابوو نە جەنابی دێو..

کۆبنهاون

July 27, 2007